

НАЦІОНАЛЬНИЙ
МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені О. О. БОГОМОЛЬЦЯ

Національна академія
медичних наук України

МАТЕРІАЛИ

науково-практичної конференції з міжнародною участю
до Всесвітнього дня здоров'я 2025 р.

«ЗДОРОВИЙ ПОЧАТОК ЖИТТЯ –
ЗАПОРУКА БЛАГОПОЛУЧНОГО МАЙБУТНЬОГО»

4 квітня 2025 р.
Національний медичний університет імені О.О. Богомольця
Київ

**Національний медичний університет імені О.О. Богомольця
Національна академія медичних наук України**

**МАТЕРІАЛИ
науково-практичної конференції з міжнародною участю
до Всесвітнього дня здоров'я 2025 р.**

**ЗДОРОВИЙ ПОЧАТОК ЖИТТЯ –
ЗАПОРУКА БЛАГОПОЛУЧНОГО МАЙБУТНЬОГО»**

**4 квітня 2025 р.,
м. Київ**

Київ
НМУ імені О.О. Богомольця
2025

Відповідальні за випуск:

завідувач кафедри громадського здоров'я ЗВО НМУ імені О.О. Богомольця,
професор **Грузєва Т.С.**

директор Навчально-наукового інституту громадського здоров'я та
профілактичної медицини ЗВО НМУ імені О.О. Богомольця, професор
Паламар Б.І.

професор кафедри громадського здоров'я ЗВО НМУ імені О.О. Богомольця,
доцент **Галієнко Л.І.**

доцент кафедри громадського здоров'я ЗВО НМУ імені О.О. Богомольця, доцент
Іншакова Г.В.

Здоровий початок життя – запорука благополучного майбутнього: матеріали
науково-практичної конференції з міжнародною участю до Всесвітнього дня
здоров'я 2025 р., 4 квіт. 2025 р. К., 2025. 117 с.

У матеріалах щорічної науково-практичної конференції з міжнародною участю до Всесвітнього дня здоров'я 2025 р., який проводиться під гаслом «Здоровий початок життя – запорука благополучного майбутнього», висвітлено актуальні питання здоров'я матерів і дітей, розбудови системи громадського здоров'я, міжнародної, міжсекторальної та міждисциплінарної співпраці у сфері громадського здоров'я, доступності і якості медичної допомоги. Розкрито сучасні виклики та загрози для здоров'я населення епідемічного, екологічного, соціально-економічного, воєнного характеру, напрями боротьби з неінфекційними та інфекційними захворюваннями, профілактичні стратегії в охороні здоров'я, охарактеризовано соціально-економічні та екологічні детермінанти здоров'я тощо.

Важливим є постійне вдосконалення законодавства з урахуванням міжнародних стандартів та рекомендацій ВООЗ, а також активна міжсекторальна співпраця для ефективної протидії зловживанню алкоголем.

ВПЛИВ ЕКОЛОГІЧНИХ ЧИННИКІВ НА СТАН РЕПРОДУКТИВНОГО ЗДОРОВ'Я ЖІНОК

Жолобко О. В., Галієнко Л.І.

Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, м. Київ, Україна

Сучасний період розвитку суспільства характеризується посиленням впливу несприятливих екологічних чинників на репродуктивне здоров'я населення, яке є невід'ємною складовою громадського здоров'я в цілому і має стратегічне значення для забезпечення сталого розвитку суспільства.

Основними екологічними чинниками, які несуть загрозу репродуктивному здоров'ю населення, є забруднення навколишнього середовища, високий рівень радіації, вплив хімічних речовин, шум, вібрація, незадовільні санітарно-гігієнічні умови, несприятливі виробничі умови тощо. Стан репродуктивного здоров'я значно погіршує поєднана дія декількох шкідливих екологічних чинників, особливо у населення, що проживає у великих містах.

Екологічні фактори можуть мати як прямий, так і опосередкований вплив на стан репродуктивного здоров'я, зокрема, плідність і розлади, пов'язані з фертильністю, шляхом впливу на фізіологічні, анатомічні та біохімічні процеси, задіяні в репродуктивній системі

Відомо, що забруднене навколишнє середовище може викликати гормональні розлади, генетичні мутації, знижувати якість статевих клітин. Це особливо помітно в промислово розвинених регіонах, де концентрація шкідливих речовин у повітрі, воді та ґрунті значно перевищує допустимі норми. Забруднення довкілля, насамперед токсичними речовинами, є одним із ключових факторів, що негативно впливають на здатність до зачаття.

Пестициди, важкі метали, промислові викиди, інші хімічні сполуки, які потрапляють у повітря, воду та продукти харчування, можуть негативно впливати на репродуктивну функцію як чоловіків, так і жінок, зокрема, призводити до зниження якості сперматозоїдів, порушення овуляторного циклу у жінок і викликати генетичні мутації, що впливають на можливість успішного зачаття.

Деякі хімічні сполуки можуть викликати ендокринні розлади, що перешкоджають нормальній роботі яєчників і виробленню якісних яйцеклітин.

Встановлено, що такі хімічні речовини, такі як пестициди, фталати, важкі метали та інші токсини, можуть викликати серйозні проблеми зі здоров'ям. Вони здатні викликати генетичні мутації, порушення вуглеводного обміну, гормональні розлади.

Репродуктивне здоров'я є вирішальним аспектом загального благополуччя, і різні фактори навколишнього середовища можуть суттєво впливати на репродуктивні можливості людини. Наслідком дії так званих ендокринних руйнівників - хімічних речовин, що містяться в пестицидах, пластмасі та деяких промислових хімікатах - на ендокринну систему, яка регулює гормони, відповідальні за відтворення, є порушення менструального циклу, зниження фертильності та негативний вплив на розвиток плода.

Доведено причинний зв'язок між забрудненням повітря та води та проблемами репродуктивного здоров'я. Зокрема, такі забруднювачі, як тверді частинки, важкі метали та летючі органічні сполуки, можуть негативно впливати на якість сперми, підвищувати ризик викиднів і сприяти вродженим дефектам, а при тривалому впливі впливати на розвиток репродуктивних органів.

Непряму загрозу репродуктивному здоров'ю людини може становити зміна клімату внаслідок зміни екосистем, моделей захворювань і екстремальних погодних явищ. Крім того, на репродуктивне здоров'я, особливо вразливих груп населення, можуть впливати перебої з постачанням їжі та води, посилення теплового стресу та поширення інфекційних захворювань.

Вплив різних екологічних стресорів, зокрема, забруднення довкілля, кліматичних катастроф, повеней та інших природних надзвичайних ситуацій, може призводити до стресу, який при тривалому впливі викликає гормональний дисбаланс, що впливає на менструальний цикл і фертильність. Крім того, психічні стани також можуть впливати на сексуальну функцію та загальне репродуктивне благополуччя.

Іонізуюче випромінювання та радіоактивні речовини вкрай негативно впливають на формування яйцеклітин та їх запліднення. У чоловіків при опроміненні виникає ризик безпліддя, зменшується формування, активність сперматозоїдів. Дія іонізуючого випромінювання призводить до онкологічних захворювань репродуктивних органів, безпліддя, а під час вагітності – до різноманітних мутацій, викиднів, переривання вагітності, вроджених вад розвитку, мертвонародження тощо.

Таким чином, вплив екологічних чинників на репродуктивне здоров'я є складною та багатоаспектною проблемою, яка потребує нагального вирішення.

Пріоритети, передбачені Законом України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року» і спрямовані на охорону та оздоровлення природного середовища, ефективне поєднання функцій природокористування і охорони довкілля, забезпечення екологічної безпеки громадян, є важливими кроками у захисті репродуктивного здоров'я нинішнього та майбутніх поколінь шляхом створення більш здорового середовища як передумови оптимального репродуктивного благополуччя.

ЕПІДЕМІЧНА СИТУАЦІЯ ЩОДО ВНУТРІШНЬОЛІКАРНЯНИХ ІНФЕКЦІЙ В УКРАЇНІ

Зубленко О.В, Петрусевич Т.В, Глушко-Маківська А.П.

Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, м. Київ, Україна

Внутрішньолікарняні інфекції (ВЛІ), які також називають інфекціями, пов'язаними з наданням медичної допомоги - це інфекції, які отримують пацієнти під час отримання медичної допомоги на амбулаторному прийомі або при стаціонарному лікуванні. Ці інфекції реєструються по всьому світу, як у розвинених країнах, де вони становлять близько, 5%, так і в країнах, що розвиваються, сягаючи в них 10% та більше. За оцінками ВООЗ, ВЛІ вражають приблизно 10% усіх госпіталізованих пацієнтів, а у відділеннях інтенсивної терапії цей показник досягає 40%. ВЛІ погіршують стан пацієнтів, викликаючи додаткові ускладнення, що призводить до подовження терміну госпіталізації, додаткових витрат на лікування і підвищення ризику летальних випадків. Найбільш поширені ВЛІ включають: інфекції кровотоку, інфекції сечовивідних шляхів, пневмонію, пов'язану зі штучною вентиляцією, інфекції області хірургічного втручання та інфекційну діарею. До факторів ризику, які збільшують поширеність ВЛІ, відносять: збільшення використання інвазивних пристроїв (внутрішньовенних і сечових катетерів), збільшення тривалості госпіталізації, збільшення практик інтенсивної терапії, збільшення використання антимікробних препаратів та появу мікроорганізмів з множинною резистентністю до лікарських препаратів.

В Україні діє Наказ МОЗ №1614 від 3.08.2021 р. "Про організацію профілактики інфекцій та інфекційного контролю в закладах охорони здоров'я та